

A német tudományos folyóiratok árai 1998-ban

A Harrassowitz-féle árindex 1995 óta jelenik meg a Németországban, Svájcban és Ausztriában kiadott tudományos szempontból releváns folyóiratok áraitól. Míg az első három évben gyakorlatilag konstans volt a felőlt folyóiratok száma (1995: 4132, 1996: 4171, 1997: 4097), 1998-ban 8%-kal több címet vontak be az indexbe, sőt némely szakban 20-tól 70%-os növekedés is mutatkozott az adatgyűjtési erőfeszítések következtében. Így módszertanilag nem lett volna helytálló az előző évhez képest összehasonlító következtetéseket levonni, és mutatókat közölni az áremelkedésről, s meg kellett elégedni csupán az átlagárak szakterületenkénti vizsgálatával.

Mégis, néhány szakterületen, ahol a címek száma nem változott, mód nyílt egypár mutató megállapítására. A jog, valamint a zene/színház területén az árak 6%-kal nőttek, a képzőművészet és a történelem/archeológia területén pedig 3, illetve 1%-kal.

A Swets-féle árindex 1582 cím alapján a német folyóiratokra 10%-os áremelkedést mutat ki. (Természettudományok 12%, orvostudomány 10,9%, társadalomtudományok 5,5%, szellemi tudományok 3,1%.)

A Harrassowitz-adatbank alapján a 4403 folyóirat átlagára 383 DEM volt 1998-ban. A legdrágábbak továbbra is a kémiai (2557 DEM), a fizikai/asztronómiai (1267 DEM) és a matematikai (1182 DEM) lapok, amelyeket az általános természettudomány (805 DEM), a biológia (628 DEM), a műszaki tudományok (584 DEM) és az orvostudomány (461 DEM) követ. A közgazdaság- és társadalomtudományokban az átlagárak 110 (politika/közigazgatás) és 293 DEM (jogtudomány) között fekszenek, míg a szellemi tudományokban 77 (zene/színház) és 176 DEM (klasszika-filológia) között.

A folyóiratok 64%-ának ára nem haladta meg a 200 DEM-et, s 1000 DEM-nél többbe 8%-uk került. Az első árkategóriába tartozó folyóiratok (a teljes címlista majdnem 2/3-a) összes előfizetési díja

csupán 15%-a annak az összegnek, amibe valamennyi folyóirat előfizetése kerülne. Ezzel szemben a második kategóriába tartozó (legdrágább) folyóiratok előfizetési díja együttesen 55%-át teszi ki a teljes előfizetési összegnek.

1998-ban tovább növekedett az egyes szakokba tartozó folyóiratok átlagárának különbsége. A szellemi tudományokban az átlagár 102 DEM volt, a természettudományokban 1145. Az orvostudományban (461 DEM) a kétszeresénél is többbe kerülnek a folyóiratok, mint a gazdaság-, társadalom- és jogtudományokban (208 DEM).

Az 1129 szellemi tudományi folyóirat előfizetési díja összesen 114 944 DEM volt. Ezzel szemben az 519 természettudományi folyóirat 594 254 DEM-be került. Míg a szellemi tudományi folyóiratok (valamennyi cím 28%-a) előfizetési díja csupán 7%-át teszi ki a teljes folyóirat-választék összes előfizetési díjának, a természettudományi folyóiratokra (a címek 13%-a) ennek az összegnek a 37%-a esik. Az összes szellem-, gazdaság-, társadalom- és jogtudományi folyóiratot (a címek 53%-a) az összesített előfizetési díj 20%-áért lehet megrendelni.

A cikket kiegészíti egy táblázat, amely a folyóiratokat 41 szakcsoportba sorolva adja meg a folyóiratok számát és átlagárát. Ábrákkal szemlélteti a cikk a folyóiratok öt árkategória közötti százalékos megoszlását, valamint az egyes árkategóriákba tartozó címek összesített előfizetési díjának százalékos arányát valamennyi folyóirat összesített előfizetési díjában, továbbá a folyóiratcímek százalékos megoszlását hat nagy szakterület között, valamint az e szakterületeken megjelenő folyóiratok összesített előfizetési díját a summázott előfizetési díjhoz viszonyítva.

/GRIEBEL, Rolf-REINHARDT, Werner: Harrassowitz-Preisindex für Zeitschriften 1998. = Bibliotheksdienst, 33. köt. 1. sz. 1999. p. 69-74./

(Papp István)